

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre... 8 korona
Félévre... 4 „
Negyedévre... 2 „
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének titkára

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

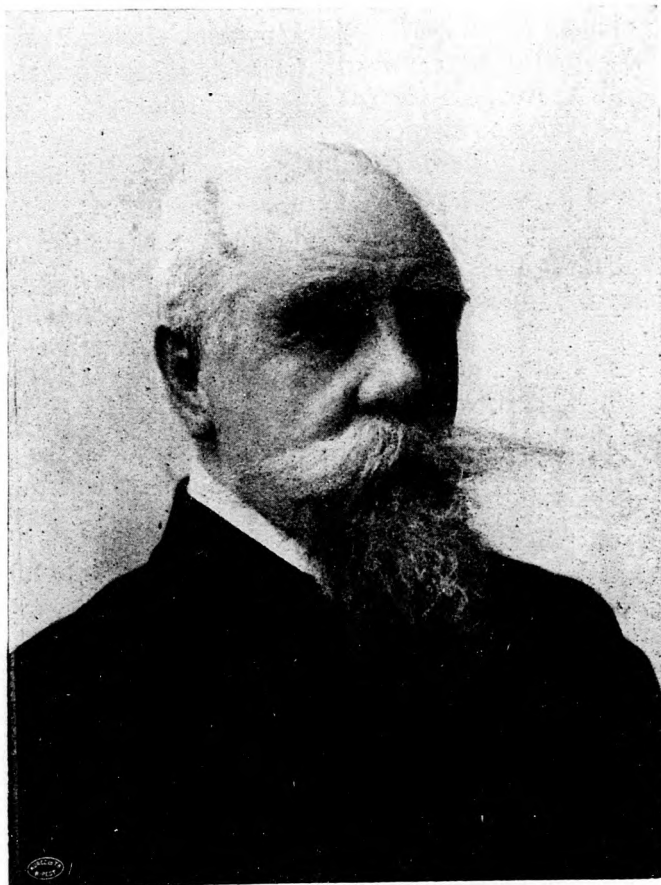
Türr István †

Lapunk más helyén bővebben megemlékezünk a minap elhunyt Türr tábornok élete folyásáról; nagyszabású és közgazdasági jelentőségű alkotásaival az egykor vitéz katona európai hírré tett szert.

Itt közöljük az elhunyt életrajzi adatait:

Türr István Baján született 1824-ben. 18 éves korában katonának állott be, hat esztendő múlva hadnagy lett és 1848-ban az olasz seregbe lépett át. Az olasz forradalom leveretése után végigküzdötte úgyszólván Európa összes nemzeteinek szabadságharcait, harmadféléstendeig Brassóban volt katonarab, majd örökös száműzetésre ítéltetve, az 1859. évi olasz-francia-osztrák hadjáratban a szárd hadseregben tábornokká nevezték ki, mint ilyen résztvett a marsalai expedícióban és később mint tábornok nyugdíjaztatott.

A harcok megszűnte után nagyszabású műszaki alkotások vezetésében érvényesítette alkotó tehetségét. A kiegyezés után hazatérve szervezte a Ferenc-csatorna vállalatot, vízi utakat,

Türr István (1824–1908).

A temetésről a kereskedelemügyi miniszterium és a Ferenc-csatorna vállalat gondoskodott.

csatornákat tervezett Magyarországon és nem rajta mulott, hogy csak kevés valósult meg.

Ő tervezte és vitte keresztül a korinthusi szoros átvágását is. Ugy a politikai, mint a közgazdasági irodalom terén szinte páratlan tevékenységet fejtett ki. Egyszóval agitált, dolgozott egész életén át. Mindenkori a népek szabadságának és anyagi boldogulásának előharcosa volt és ezzel úgy magának, mint a magyar nemzetnek örök dicsőséget szerzett. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Türr Istvánban alapító és már 1891-ben megválasztott tiszteletbeli igazgatóválasztmányi tagját gyászolja. Nagy tudását és óriási energiáját a közélet minden terén hatalmas arányokban érvényesítette és mi hálás tisztelettel adózunk a nagy megboldogult emlékének.

A megboldogult ravatalánál Dessewffy Aurél gróf, az OMGE. elnöke is lerótta a kegyelet adóját.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 33 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv.. szállító magkereskedésben
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Első Ferenc József császári jubileuma.

Az osztrák birodalom ura, a minden magyarok jószágos ősz királya, I. Ferenc József császárságának hatvanadik évfordulóját ünnepelte a héten... Azaz hogy öt ünnepelték Európaszerte fejedelmek és azok családjai. Az összes német fejedelmek Vilmostal élükön megjelentek az ősz császár előtt s tisztelegve rakták le hódolatukat az előtt az uralkodó aggastyán előtt, akinek vállait hatvan év uralkodásának terhei nyomják.

Hatvan esztendő! Nagy idő ez, kevés halandónak adatik még megérni is. A dúsak, Istentől vagyonnal, gondtalan étellel megáldva, egészséggel hatvan évet könnyedén lepergetnek az élet orsóján. Még a becsületes munka emberével is gyakorta megesik, hogy könnyen cipeli munka közben is a hatvan év terheit.

A népek fölött való uralkodókra, királyokra, fejedelmekre ne gondoljuk ám, hogy terhek ne háruljanak. A mi jubiláló uralkodónk hatvan év alatt, amíg egyrészt kalváriáját járta egy embert érhető összes szenvedéseknek, tisztét híven betölté mindenha, a munka embere volt ifjonti korától fogva stb. éppúgy, mint most a hetvennyolc éves aggastyán a munkaszerető ember igyekezetével dolgozik nap-nap után s intézi országai ügyeit, népeinek sorsát irányítja az erős férfi akaratával, szívósságával és kitartásával. Amidőn tehát most, fejedelmi számolya előtt egy világrész fejedelmi sarjadékai hajtának fejet, a bölcs aggastyán uralkodó egy pillanatra bizonyára feledni fogja a hatvanéves uralkodás összes elviselt szenvedéseit, fáradalmait.

A lojális magyar nemzet szive is megtelik örömmel, amidőn ősz uralkodóját a hatvanéves határkőnél erő s egészségből látva, hódolatát rakja a királyi számoly elé.

Az igazságügyi miniszter javaslatai.

A képviselőház e heti ülésén Günther Antal igazságügyi miniszter három rendbeli törvényjavaslatot terjesztett elő. A három közül kettő a nemzetet mélyen érdeklő kérdésekre nézve alkot törvényes jogszabályt s minden esetre komoly és nagy munkának sikeres eredményeül jelentkezik. Günther Antal rövid miniszterségének tiszteletreméltó eredménye ez a két törvényjavaslat.

Az egyik a *birtokrendezésről* szól, amely fontos

szüksége gazdasági életünknek. A másik egy régóta hangoztatott óhajtásnak és *szociális* irányú követelménynek felel meg, a midőn megalkotja országosan az *ügyvédek nyugdíjintézetét*.

Az ügyvédi pálya — úgymond a javaslat megokolása — nem mindenkor oly jutalmazó, hogy a vagyontalan ügyvéd munkaképtelensége esetére önmagának s családjának, halála esetére pedig hátrahagyott családtagjainak megélhetését, vagy csak a nyomortól és nélkülözésektől való megmentését is eleve biztosítva láthatná. Sok esetben az ügyvédi karnak nem a legérdemtelenebb tagjai azok, akik aggodalommal nézhetnek a maguk és családjuk jövője elé. Az ügyvédi pálya természetével jár, hogy egyenlőtlenül és aránytalanul oszlik meg a kereset a kar tagjai között; e pályának évről-évre fokozódó túltömöttsége pedig még súlyosbítja e helyzetet s állandóan közrehat a pálya jövedelmezőségének csökkenésében. Az ebből keletkező verseny nemcsak a megélhetés föltételeit súlyosbítja, de az ügyvéd működését némelykor oly térre is tereli, amely a kar tekintélyével össze nem egyeztethető. De ha magasabb szempontból kárhoztatnunk kell is egyeseknek ily terekre tévedését, sokszor annak szülő okát a család jövőjeért való jogosult aggodalomban ismerhetjük föl, a melyből a jövőről való gondoskodásnak a kellő korlátokat átlépő túlhajtása legtöbbször fakad.

A gyám- és nyugdíjintézet szervezéséről szóló törvényjavaslat az ügyvédi kamarák véleményének meghallgatásával és figyelembevételével jött létre.

Perzsia válsága.

Perzsiából válságos hírek érkeznek. A kormány lemondott. A lemondását az okozta, hogy nem volt elegendő pénz a hivatalnokok és a katonaság hátralékos fizetésének és zsoldjának kiadására. A kormány lemondásának oka a következő: A kormány tagjai szolidaritást vállaltak a pénzügyminiszterrel és nem akarták túrni a francia pénzügyi tanácsnak az ország pénzügyi dolgaiba való beavatkozását. A politikai klubok egy mecsetben tanácskozássra ültek össze. Elmozdítással fenyegetik a sahot arra az esetre, ha nem áll a nép pártjára. A parlament felelősségre akarja vonni az uralkodót, amiért a kormány lemondását elfogadta. Egyéb nyugtalanító hírek is érkeznek. Maranda határszéli városban a lakosság nem akarta beengedni a városba az ujonnan kinevezett kormányzókat. A kormányzó emberei és nép között verekedés támadt, melynek során néhány embert megöltek.

Koi, Szalmasz és Urmia városokból jelentik, hogy

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel **nagy munkaerő és anyagmegtakarítás** érhető el. Most megjelent tavaszi, szőlőmivelés árjegyzékünket, **szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról** kívánatra bementve megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

április 28-án a kurdok a környékben számos falut földultak, több mint kétezer embert megöltek és úgy marháikat, mint elmozdítható vagyonukat elrabolták s most a nevezett három várost fenyegetik. Asszerbeid-sanban szintén zavargás tört ki, amelynek során ember-életben és vagyonban esett kár. Urmiai jelentések szerint a dolai kerület határán lakó kurdok azt ajánlották a lakosságnak, lépjenek török főnhatóság alá, mert ellenkező esetben újra megtámadják őket. Néhány falu lakossága késznek nyilatkozott a fölhívásnak eleget tenni. Néhány azonban ellenkezett. A perzsa hatóságok 250 gyalogost és 60 lovaszt küldtek a veszedelemben lévő kerület segítségére.

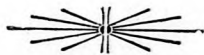
Mi hír a külföldön?

A szerb választási mozgalom.

Szerbiában a választási mozgalomban most volt az első véres összeütközés és pedig a Csacsak melletti Guca községben, a hol Tajszić Miliszić mondotta el beszámolóját. Jelöltetni is akarta magát, a mire hirtelen nagy lárma támadt, majd pedig a különböző nézetben lévő választók összeverekedtek, mert sokan ellene voltak a jelölésnek. A tömegben több revolverlövés is eldőrdült. A verekezésben két ember életét veszítette, több mint húsz megsebesült. Tajszić, bár kormánypárti volt, ellenezte az apanázs elfogadását s ezért le is mondott mandátumáról. Ezzel aztán kellemetlenséget csinált a kormánynak. Az ellenzéki lapok most azt állítják, hogy a lakosságot a kormány részéről izgatták föl Tajszić jelölése ellen s így keletkezett a véres összecsapás.

A németbirodalmi gyűlés.

A német birodalmi gyűlésen a héten napirenden volt a keleti tartományok hitelpótlékáról szóló törvényjavaslat tárgyalása. Sydov államtitkár kijelenti, hogy a birodalmi hatóságot az a vezető gondolat táplálta, hogy a keleti tartományok hivatalnokait a porosz hivatalnokokkal egy rangra emeljék. Breiski képviselő (lengyel) támadja a javaslatot, amely a katakizmust jutalmazza. Tisztességes hivatalnokok nem valami nagyon örülnek a pótléknak. Ő maga szégyellené ezt elfogadni. Kraetke államtitkár az előtte szólónak fejtegetései ellen tiltakozik. Politikai tekintetek nem forognak fönn, csakis a birodalmi hivatalnokoknak a porosz hivatalnokokkal való egyenrangúsításáról van szó.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

A hitelszövetkezetek emelkedése.

A szövetkezeti mozgalom öröndetesen fejlődik hazánkban. Terebélyes fája egyre több és több kisembernek ad nyugvóhelyet és menedéket az uzsoráskodók és haszonhajhászok kapzsisága ellen; ágai lombosodnak s újabb és újabb hajtásokat nevelnek. Az uzsorás koronaszövetkezeteknek nem sikerült a hitelszövetkezeti eszmén csorbát ejteni, mert az igazi, önzetlen szövetkezetek épp a nagy pénzválság idején mutatták meg, mennyire használnak a népnek, míg a koronaszövetkezetek ugyanakkor buktak sorra leginkább.

Ez magyarázza meg, hogy nemcsak a hitelszövetkezetek, de a szövetkezeti tagok száma is évről-évre gyarapodik. Jellemzően kidomborodik ez a tény, ha szemügyre vesszük a központ főnállása óta végbement fejlődést.

Míg 1899-ben csak 712 szövetkezetünk volt, a múlt év végén már 2041 működött. A hitelszövetkezeti tagok száma kilenc éve 141 ezer, ma már 526 ezer, tehát több mint félmillió. De ha azt vesszük, hogy egy-egy szövetkezeti tag révén átlag három családtag élvezi a szövetkezet nyújtotta előnyöket, akkor arra jutunk, hogy ma már Magyarországon két millió embert fogadnak be a hitelszövetkezetek. A takarékbetétek összege megtízszereződött.

Míg 1899-ben 5 és fél millió korona volt a szövetkezetekben elhelyezett takarékbetét, ma 56 millió koronával dicsekedhetnek, ami arra vall, hogy a hitelszövetkezetek sikerrel nevelik népünket a takarékos-ságra is. Hasonló fejlődést mutat a szövetkezetek tartalékalapja is, amennyiben kilenc év alatt ugyancsak megtízszereződött s az 1899. évi 590 ezerről 5 millió koronára rugott. Kilenc éve 2124 községre, ma már 6387 községre terjed ki működésük.

A múlt évvel szemben nem kevésbé jelentékeny a fejlődés. A lefolyt évben ismét 102 szövetkezet lépett a központ kötelékébe. Miután azonban 17 időközben fől számolt, illetőleg kivált, 85-tel nagyobb a hitelszövetkezetek száma, úgy hogy a központnak ma 2041 szövetkezete van. A magyarországi szövetkezeteknél a tagok száma 27 ezernyi, a befizetett üzletrészek összege 2 millió 338 ezer, a takarékbetétek összege 8 millió 785 ezer s a tartalékalap összege 745 ezer koronányi emelkedést tüntet föl. Ezzel ellentétben feltűnő, hogy

**LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.**

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEJYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETEST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

a horvátországi szövetkezetek száma kettővel, a szövetkezetek működése körébe eső községek száma pedig 18-cal csökkent.

Nagyon figyelemreméltó, mint oszlanak meg egyes vidékenkint szövetkezeteink. Pest megye áll a vezető helyen, ahol 133 szövetkezet működik majdnem 10 millió korona takarékbetéttel és 47 ezer taggal. Utána Torontál következik 118 szövetkezetben 37 ezer taggal és 5 millió korona takarékbetéttel, majd Somogy 116 szövetkezetben 23 ezer taggal és 3 millió takarékbetéttel. A pestmegyei szövetkezetek működése 202, a torontáliaké 213, a somogyiaké 251 népes községre terjed ki. Erősen izmosodik még a hitelszövetkezeti mozgalom Temesmegyében, ahol 90, Máramarosmegyében, ahol 63, Biharban, ahol 62, Nyitrában, ahol 61 és Szatmárban, ahol 57 szövetkezet működik már. Bereg, Kolozs, Komárom, Maros-Torda, Szabolcs, Szilágy és Zemplén szintén sűrű szövetkezeti hálózattal vannak ellátva.

Van azonban még mindig négy megye — s épp a legszegényebb néptől lakottak — ahol ismeretlen a hitelszövetkezeti mozgalom. Árvában, Liptóban, Sárosban és Turócbán egyetlen szövetkezet sincs.

Budapesten 15 ipari hitelszövetkezet működik 4222 ezer taggal és 467 ezer korona befizetett üzletrészszel. Az ipari szövetkezeteknél veszteségekről számol be a jelentés. Ezekről külön fogunk megemlékezni. Egyes szövetkezetek határozott imponáló haladást tüntetnek föl. Ez idén a törökszentmiklósi került első helyre 547 ezer korona betéttel. A bácsalmási 537 ezer koronával a második, míg a dömsödi 521 ezer koronával a harmadik helyre került. 300 ezer koronánál több betéje van a szegvári (357,000), a csetneki (339,700), a kolozsvári (366,300) és a mándoki szövetkezetnek (322,000). Ezekkel együtt 31 falusi szövetkezet rendelkezik már 200 ezer koronánál több betéttel.

Ebben a nagyszerű összhangban látjuk mi a hitelszövetkezetek további fejlődésének a biztosítékát lerakva. Oly izmosodást jelentenek ezek a tünetek s a vázolt számok, hogy minden túlzás nélkül várhatjuk, miszerint a központ tízéves főnállása után már arról számolhat be, hogy az ország falvainak többsége élvezzi működésének áldásait.

A tejszövetkezetekről.

A szövetkezeti élet erős fejlődésével összefügg, hogy a szövetkezetek széttagozódnak és egyes termelési ágakra nézve is külön-külön alakulnak meg. Az ilyen speciális szövetkezetek közül a legnagyobb közszükségletet elégíti ki és a legnagyobb fejlődés kellékeivel bírnak a tejszövetkezetek, amely szövetkezeti ágat azonban kellőképpen ki nem használják még nálunk.

Hogy milyen hasznos az ilyen szövetkezetek létesítése, azt megmagyarázza az az óriási árkülönbözet is, mely a városok és a falvak tejára között fennáll. Míg a vidéken potom áron mérték a tejet, addig a nagyvárosi embernek méregdrágán kell azt megfizetni. Mennyi erőforrás rejlenék tehát a tejszövetkezetek nagyobb szabású felkarolásában népünk számára, hogy tejféléit magasabb áron eladhassa. Nemcsak a tejtermelő és tejféléit előállító kisgazdákon volna ezáltal segítve, hanem a városi fogyasztó közönségen is, amelyet elárasztanak hamis termékekkel s adják ezt neki óriási áron. Az úgynevezett tejkereskedők uzsorája meg volna törve, mert míg a szövetkezetek olcsóbban adhatnák a tejet (s mégis magasabb árt kapnak érte, mintha elpocsékolnák) e mellett feltétlenül elsőrangú árút adhatnának, amely könnyen verhetné le a versenyt s hódíthatná meg magának már ebből a kettős indokból is a vásárló

közönséget. A tejszövetkezetek alakítására egyébiránt kedvező alkalom is kínálkozik most, hisz a Budapesten lefolyt drágasági anketén nem egy felszólaló ajánlotta a kormány figyelmébe a tejszövetkezetek pártolását, amit feltétlenül magáévá is fog tenni, bár eddig is részesíti némi támogatásban az ilyen szövetkezeteket.

A megalakítás nem sok nehézséggel jár, legfeljebb a berendezkedés igényel némi utánjárást, de ma már ez is meg van könnyítve. Az építkezés, berendezés a szövetkezet várható nagyságától függ. Ha a várható maximális tejmenyiség a napi 400—500 litert meghaladja, úgy már érdemes gőzturbinás berendezést szerezni, 1500—2000 liternél erőhajtásra, vagyis úgy célszerű berendezkedni, hogy ne csak a szeparátor, de a többi gépek is erőhajtással működjenek.

A szükséges helyiségek ugyancsak a várható üzem nagyságához mérten változnak. Kézi berendezésnél két nagyobb helyiség és jégverem elegendő. Esetleg ez a helyiség a turbinás berendezésnél is megfelelő lehet, bár itt célszerű a gőzfejlesztőnek külön kis géphelyiséget tervezni. Nagyobb üzemnél a gépházon kívül esetleg külön átvevő helyiséget is szoktak tervezni, bár ha a főelőző helyiség elegendő nagy, úgy az átvételre is használható.

A földművelésügyi miniszterium annyiban is segítégre siet az ilyen szövetkezeteknek, hogy gépvásárlásaiknál e cégek ajánlatait felülbíralja.

Bevásárlás nagyban. A cremonai kongresszus határozatából kifolyólag az angol szövetkezeteknek június hó 6-án New-Portban tartandó nagygyűlésével kapcsolatosan a Nemzetközi Szövetkezeti Szövetség egy igen fontos gyűlést fog tartani. E gyűlésen, melyre nem kevesebb mint 15 ország szövetkezeti férfiai ígérték megjelenésüket, tárgyalni fogják azt a kérdést, hogy miként lehetne a különböző nagyban bevásárló fogyasztószövetkezetek között oly kapcsolatot létesíteni, mely alkalmas lenne arra, hogy a trösztök és kartellek hatalmát megtörve, a szövetkezőknek minden körülmények között megfelelő áron szerezzék be a szükséges cikkeket.

A nők szövetkezeti ligája Pozsonyban. Kolosváry Lajosné, a „Szövetkezés” helyettes szerkesztője a Gazdaszövetség határozata értelmében Horváth Jenő választmányi tag, Pozsonymegyei Gazdasági Egyesületi titkár indítványára a múlt vasárnap úgy a pozsonyi állami tanítóképzőben, mint az Orsolyazárda tanító-nőképzőjében előadást tartott, amelyben ismertette a külföldi női szövetkezeti ligák munkáját s kifejtve annak fontosságát, hogy a magyar nők is nekilássanak a szövetkezeti elv erkölcsi oldalának kidomborításához s annak segélyével az alsóbb osztályok erkölcsi és szellemi színvonalának emelésére törekedő nevelő munkának, arra buzdította a preparandiák növendékeit, hogy kikerülve az életbe, a tanítói pályán ne csak tanítók, de szociális érzékkel felruházott valódi népnevelők, az alsóbb osztályok nőinek vezetői legyenek. A nagy hatást keltő előadásnak örvendetes eredményeképpen a jelenlevők lelkes egyhangúsággal fogadták el Kolosváryné tanácsait és elhatározták, hogy Wolmann Elma áll. tanítóképződei igazgatónő kezdeményezésére legközelebb megkezdik Pozsonyban a szervezkedést, mely a szociális munka egy jelentékeny darabjává fogja magát hitünk szerint kinőni.

• MI UJSÁG? •

A nagyperkátai Kossuth-szobor. A fehérmegyei Nagyperkátai községben vasárnap délelőtt leplezték le Kossuth Lajos szobrát. A leleplezésen több képviselő társaságában megjelent Kossuth Ferenc is, akit nagy pompával fogadtak. Az ünnepi beszédet, amelynek folyamán a szoborról lehullott a lepel, Csontos Andor képviselő mondta. Általános kívánságra fölszólalt utána Kossuth Ferenc. A leleplezés után küldöttségek tisztelegtek a miniszternél. Délután két órakor ebéd volt, amelyen gróf Széchenyi Viktor főispán fölköszöntötte a minisztert, aki Nagyperkátai közönségét éltette beszédében. Azután még több felköszöntő hangzott el.

Honfoglalás előtti emlékek. Dr. Malich János egyetemi magántanár, a Nemzeti Múzeum könyvtárának őre a Magyar Tudományos Akadémia keleti bizottságának megbízásából a Balkánon, közelebbről Bulgáriában járt, hogy az ottani múzeumokban és lehetőleg ásatások végzésével az ősmagyaroknak a honfoglalás előtti Bolgárországban való tartózkodása nyomait keresse. A fiatal tudós egy hónapon keresztül tanulmányozta a bolgár múzeumokat és könyvtárakat és gazdag anyaggal tért vissza tanulmányútjáról.

Szőlőmunkások sztrájkja. Boldogkőváralján Zichy Jakab gróf szőlőmunkásai, kiket három Amerikából visszatért munkás fölbujtott, sztrájkba léptek. A munkások az abaujszántói szolgabíróaságtól engedelmet kértek népgyűlés megtartására. Együttal határozottan kijelentették, hogy más községből jövő munkásokat erőszakkal fognak megakadályozni, hogy munkába lépjenek. Boros Dezső dr. szolgabíró ily körülmények között nem engedte meg a gyűlést már azért sem, mert ott aznap búcsú volt. Együttal intézkedett a szolgabíró, hogy csendőrség vonuljon Váraljára és esetleg a bujtogatókat tartóztassa le.

Vissza az ó-hazába. A Magyar Gazdaszövetség tapasztalván azt, hogy az Amerikába vándoroltak szerzett pénzeiket szinte könnyelműen fordítják oly földdarabok megszerzésére, melyeknél a jövedelem semmi arányban nem áll a befektetett tőkével, elhatározta, hogy a földet vásárolni kívánóknak útmutatást nyújt s őket oly birtokrészekhez juttatja, melyeket túlfizetniök nem kell. Ily módon reméljük, hogy megélésük és boldogulásuk biztosítva lesz. Ezen kezdés sikere elsősorban attól függ, valjon a földet vásárolni akarók fordulnak-e a szövetséghez ellegendő számmal s hajlandók-e annak tanácsait megfogadni. Birtokok, melyeket tulajdonosaik eladni kívánnak, elégséges számmal vannak már bejelentve. Fordultak a szövetséghez olyanok is, akik földet akarnak

vásárolni nemcsak az Egyesült-Államokból, hanem Kanadából, Bulgáriából és Romániából is. Miután azonban nekünk nem cél az, hogy csak olyanokkal foglalkozzék a szövetség, akik már kivándoroltak, hanem még szívesebben karoljuk fel az itthonmaradtak érdekeit, felkérjük olvasóinkat, különösen pedig a szövetkezetek, gazdakörök és szövetségek vezetőit s mindazokat, akiket közhasznú működésünk érdekel, tudassák a szövetséggel azok nevét, lakóhelyét, akik akár jelenleg künn tartózkodnak, vagy hazaértek, vagy a faluban megtakarított pénzüket jól elhelyezni nem tudván, hajlandók más határokba is elmenni.

Jégverés. Keszthelyről írják, hogy kedden délelőtt előbb hatalmas záporosó, utána óriási jégeső vonult végig a határon. A jég elverte Cserszegtomaj, Gyülevész, Karnács, Gyolesdijas, Vonyárc, Balatongyörgy határait. Különös istencsapása, hogy már most a hatodik esztendeje pusztít a jég ezen a vidéken és semmisíti meg a gyümölcsstermést.

Tüntetés Eszéken. A horvát-szerb szintársulat minap este Szerajevóba történt elutazása alkalmával az itteni pályaudvaron diáktüntetés keletkezett, amelyet állítólag a szolgálattévő vasuti hivatalnok sértő kijelentése idézett elő. A diákok lármásan tüntettek és sértő kiáltásokat hallattak Rauch báró bán és Rajacsics főispán ellen. A tüntetés a magyar népiskola és a főispán lakása előtt ismétlődött. Utóbbi helyen azonban Antunovic főkapitány parancsára, a rendőrök szétkergették a tüntetőket.

Egy millió korona munkásházakra. Bácsbodrog, Békés, Csongrád, Temes és Veszprém vármegyék különösen dicsérendő tevékenységet fejtenek ki abban, hogy a népesebb városok- és községekben, ahol a munkásság nyomorult bérlakásokban szorong, a gazdasági munkásnépnek saját otthont teremtsen. A társadalom szociális érzékét jellemzően bizonyítja az, hogy ez évben tízezer gazdasági munkáscsalád jut saját ház- és tüzhelyhez. Legújában Veszprém vármegye és Veszprém városa négyszázharmincezer korona kölcsön felvételét határozta el, melyből négyszázharminc gazdasági munkásnak házépítésre nyújt lehetőséget. Nagykikinda, Sövényháza, Peér, Balony községek külön-külön határozatokkal tették lehetővé, hogy gazdasági munkásoknak otthon építtessék. Torontál, Temes vármegyék ezer-ezer munkásház építésével vesz részt ebben a szép akcióban.

Rablógyilkosság az országúton. A napokban Ócsa községben borzalmas rablógyilkosság történt. A rablógyilkosság Barát Gyula bérlő majorja mellett történt s az áldozat Tóth Imre gyóni lakos. Megállapították, hogy egy rongyos ruházatú, 30—35 éves ember fordult meg azon a napon az ócsai korcsmában, aki a rablógyilkosság után hirtelen eltűnt a környékről.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkeze

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMŰ ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. ·· Egetett szeszitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. ·· Mindennemű értékesítési ügyben díjta nélkül nyújt felvilágosítást.

Szerencsétlenül járt huszárkáplár. Nagyváradról jelentik, hogy Szántó István huszárkáplár lova a gyakorló-téren megbokrosodott és a levegőbe dobta gazdáját. Mikor a lovas a földön végigterült, az ágaskodó ló mellső lábával reátérdelt és fogaival beleharapott a katoná combjába. Mielőtt megakadályozhatták volna, összemarta a földön heverő ember lábait és térdét. Óriási zürzavar keletkezett a katonák sorai között. Végre az egyik közlegény, aki megőrizte lélekjelenlétét, egy rúddal főbevágta a lovat. A ló elkábult és kivonszolták alóla a vértócsában heverő testet. Szántó István életveszélyes sebeket szenvedett. Most a csapatkórházban ápolják.

Református magyarok husvétja Newyorkban. A megváltó föltámadásának emléknapiját szépen megünnepelték a newyorki református magyarok is. Kuthy Zoltán esperes, a newyorki egyház lelkésze, tartotta az egyházi szent beszédet mintegy ezer magyar ember

háromszorosan viszonzta a pofont, amelyért a sváb bosszút esküdött. Ugyanaznap éjjel Weinacht József és János bátyja lesbe állottak Maczkókék háza elé s hatalmas dorongokkal felfegyverkezve várták a fiatal Maczkó Mihályt. Éjjél után került hazafele a legény s ekkor a két sváb megtámadta s ütlegelte. A magyar legény viszont kirántotta bicskáját s egyik támadója Weinacht József tüdejébe szúrta, úgy hogy az nyomban meghalt. A pestvidéki törvényszék megállapította az önvédelmet s dr. Kisfalvi Albert Rezső védő felszólalása után felmentette a vádlottat. A kir. tábla most helybenhagyta a törvényszék felmentő ítéletét.

A vaktöltés. Szegedről katonai balesetet jelentenek. A 46. gyalogezred egyik százada gyakorlatozott. Eközben Lipcsics György közlegény a puskáját igazgatta. A puska elsült és vaktöltés furódott a katoná jobb halántékába. Rögtön összeesett és elvesztette az eszméletét, a sebéből pedig pataokban ömlött a vér. Kimosták a sebet, aztán

Kétéves francia irányú húsmerinó-kos, Pollitzer Géza nagykorpádi tenyészetéből. *
A 150 koronás I. kos-díj nyertese.

jelenlétében. A newyorki református magyaroknak különben maguképítette templomuk, iskolájuk s lelkész-és tanítói lakásuk van. Kuthy Zoltán esperes már tíz év óta vezeti a newyorki egyházat.

Magyarok és oláhok véres verekedése. Nagyváradról jelentik: A Fugyivásárhely melletti Zarándi erdőben dolgozó kétszáz oláh munkás kedden este bal-tákkal és tüzes végű karókkal fölfegyverkezve megtámadta az ott dolgozó száz főnyi magyar munkást. Verekedés támadt, amelynek nyolc csendőr vetett véget. A verekedésben hárman életveszélyesen és mintegy tizenötön súlyosan megsebesültek. Húszt főcinkost le-tartóztattak.

Önvédelem. A fővároshoz alig két órányira fekvő Bia község lakossága gyűlöli a magyart. Mult évi augusztus 20-án a nagykorcsmában Maczkó Mihály 18 éves magyar legénybe a sváblegények belekötöttek s egyikük Weinacht József pofon is ütötte. Maczkó

szekérre tették, úgy vitték be a csapatkórházba, ahol most élet és halál között lebeg.

A sah és az ujságíró. A sajtópörök történetében páratlanul áll az az eset, amelynek híre most Teheránból érkezik. A Mussavat című ottani napilap hosszú cikkben írt a sahról s azzal vádolta meg, hogy kicsapongó életmódot folytat. A sah az ujságíró ellen nyomban megindította a sajtópört. Az ujságíró a bíróságnál kijelentette, hogy ő hajlandó a cikkben foglalt állítások valódiságát bizonyítani. A sah erre nyomban — visszavonta a sajtópört.

Szerencsétlenség a nemzeti ünnepen. Lembergől írják, hogy a Radymóban megtartott nemzeti ünnepen a nagy tolongás következtében beszakadt az ünnepély színhelyéül szolgáló terem padlója és 14 ember a pincébe zuhant. Iszonyú tolongás támadt. Sokan a teremben levők közül az ablakon ugráltak ki.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

**Különféle fajta sertések hasznosítása
egyforma tartás esetén.**

Egy dániai kísérleti állomáson tanulmányokat végeztek háromféle sertéssel, kiderítendő azok fejlődését és gyarapodását s húruk minőségét. A kísérlet több éven keresztül folytatott. Az első évben a tanulmány yorkshire és közönséges dán fajtára, meg e kettő keresztezéseire vonatkozott. A yorkshireiek és a közönséges dán vidéki sertések a legjobb tenyészetekből vették a

shireinél s a középben állottak e tekintetben a keresztezések. A vágósúly is a legnagyobbak a közönséges dán sertésnél mutatkozott s legkisebb pedig a keresztezett állatoknál, de az árú eloszlódása — amint az várható is volt — szalonnában körülbelül egyformának bizonyult, a hashús és sonka azonban, úgy a csont- és bőrfínomság, nagyobb részben a yorkshireinél és a keresztezéseknél volt jobb, mint a közönségeseknél.

A növendékmarha legeltetése.

Arra nézve, hogy a növendékmarhát milyen korban legtanácsosabb a legelőre kihajtani, az alpesi vidékek szokása adja a legjobb felvilágosítást. Az alpesi tenyésztők rendszeresen úgy szokták gazdaságukat berendezni,

Kétéves hazai fésűs merinó-kos, Graefl Jenő poroszlói juhászatából. Az I. 200 koronás kosdij nyertese.

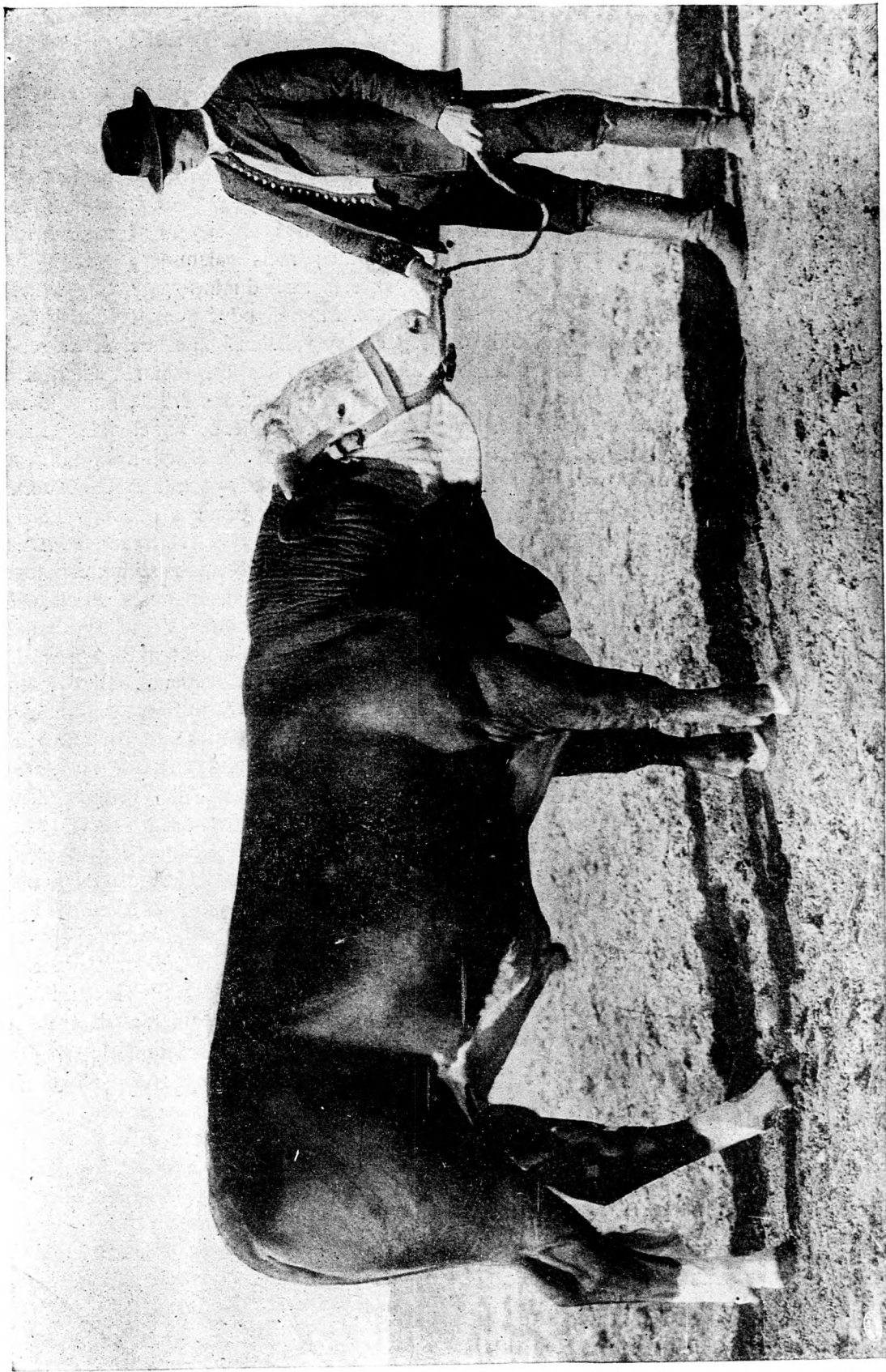
kísérletekhez, a keresztezésből eredt állatok pedig egyéb helyeken vásároltattak össze.

A 3 csoport állat külön-külön udvarban helyeztetett el. Takarmányozásukat s a méréseket a kísérleti állomás ellenőrizte, levágásuk pedig szövetkezeti vágóhídon történt és pedig mikor már a sertések egy bizonyos élősúlyt értek. Az árú megítélését a vágóhíd igazgatósága és a kísérleti állomás egyik hivatalnoka végezte. A többi években kizárólag a dán közönséges sertésfajtára terjedt csak ki a kísérlet.

A kísérletek végeredménye az, hogy 4 takarmányegységtől mindhárom csoport egyformán díszlett és egyforma súlygyarapodást (1—1 dán font) mutatott. Ezen 1 font gyarapodás legolcsóbban a közönséges dán disznónál értett el, legdrágábban pedig a york-

shireinél s a középben állottak e tekintetben a keresztezések. A vágósúly is a legnagyobbak a közönséges dán sertésnél mutatkozott s legkisebb pedig a keresztezett állatoknál, de az árú eloszlódása — amint az várható is volt — szalonnában körülbelül egyformának bizonyult, a hashús és sonka azonban, úgy a csont- és bőrfínomság, nagyobb részben a yorkshireinél és a keresztezéseknél volt jobb, mint a közönségeseknél.

hogy a legtöbb borjú november, december és január hónapokra esik, ami az állatok nevelkedésére a legkedvezőbb idő, mert a borjak a tavaszig annyira megerősödhetnek, hogy a legelőrejárás előnyeit már első életévükben kihasználhatják. A legelőrejárás idejéig a borjú hat hónapos kort ért el és egy kevés jó széna vagy zúzott zab adagolása mellett képes már a legelőn elegendő táplálékot szerezni magának. Mivel a borjúnak a legelőre való járáshoz hozzá kell szoknia, gondoskodni kell arról, hogy a még egész fiatal állatok megfelelő szabad helyeken, kifutókban szabad mozgásra való teret kapjanak. Szükséges a jó szilárd kerítés is az ilyen helyeken, másképp a borjak hozzászoknak a megszokásukhoz. Az ilyen szabad térre, kifutóba napos, szélcsendes téli napokon is ki lehet hajtani a borjakat, persze kezdetben csak egész rövid időre. Mikor aztán a legelőn a zsenge fű kidugja fejét, a borjak annyira vannak már, hogy kóstolgtatják, majd megszokják a

Pompás. Almássy Dénes gróf 1¹/₂ éves berni bikája. A 600 koronás első bika-díj nyertese.

legelő takarmányát. Éjjelre, esős időben, vagy nagy hőségben a borjaknak az istállóban a helyük. A borjaknak kell a legjobb legelőt juttatni és különösen arra kell figyelemmel lenni, hogy ha trágyázzuk a legelőt, megfelelő mennyiségű meszet és foszforsavat juttassunk neki.

Olvasóinktól hozzánk beérkező közérdekű kérdésekre — a kérdés közlésével — itt adjuk meg a feleletet. Bármily irányú kérdésre vonatkozólag szerkesztőségünk mindenkor készséggel adja meg a szakszerű választ.

Közérdekű gazdasági kérdésekben a gazdasági rovat megfelelő helyén, másirányú dolgokban pedig a szerkesztői üzenetek rovatában válaszolunk.

Rovatvezető.

Őszi és tavaszi szőlőmetszés. *Kérdés.* A szőlő korai vagy későbbi metszése ajánlatos-e, midőn már látjuk a vesszőn, hogy mely termő szemek épek? mert gyakran tapasztalom, hogy ha két szemre metszettek vagy az egyik vagy a másik termőszem rossz, de előfordul, hogy mind a kettő is hiányos. *H. Gy.*

Felelet. Ezelőtt 5—6 évvel élénk vita folyt az iránt, hogy az őszi, kora tavaszi vagy a késő tavaszi metszés szolgál-e nagyobb termést. Nem akarom a vita során elsorolt számos pro és kontra érveket ismételni, de az igen természetes és bárki által azonnal belátható, hogy a legnagyobb termések a késő tavaszi metszéssel — mikor már a termés látható — érhetők el.

A tarcali vincellériskolánál e tekintetben megejtett kísérletek is fényesen igazolják ezt. Tarcalon 1902. óta folynak eziránt a kísérletek azon eredménnyel, hogy a késő tavaszi metszés a legmegfelelőbb. Semmiesetre sem merném azonban általánosítani a késő tavaszi metszést, mert az könnyen balul üthetne ki. Nagy szőlőben, a rohamosan növekedő szőlőben a metszést be sem fejezhetnénk, már a válogatás a nyakunkon volna, annyival inkább, mert a nagyon kései, mondjuk zöldmetszés sokkal több munkást igényel, mint a korábbi metszés.

A kései metszés anyagpazarlást okoz, tehát csak jól trágyázott talajban fogatosítandó. A kései metszéssel a tőkék könnyen elformátlanihatók. Egyelőre maradjunk tehát a kora tavaszi metszés mellett s csak a szálvesszők megmetszését hagyjuk későre. *R. S.*

Tyúkok a gyümölcsösben. *Kérdés.* Hasznos vagy káros-e a tyúk a gyümölcsösben? Szabad-e egyáltalában tyúkot tartani a gyümölcsösben. *M. K.*

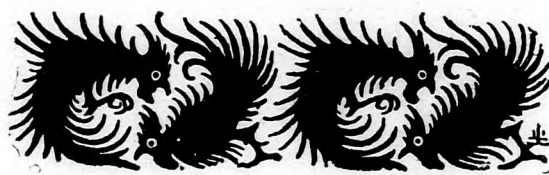
Felelet. Míg a tyúk a zöldséges és a virágos kertben kapargálásával joggal kellemetlenné válik, addig ez a hátrány a gyümölcskertnél elesik. Valójában minden gyümölcskertbe tyúkol való, mert az a haszon, amelyet a tyúk a legkülönbözőbb pajorok, férgek és bogarak felszedésével okoz, szinte kiszámíthatatlan. Minden kukaccal, minden pondróval, amelyet a gondosan kereső tyúk felszed, az illető évben egy egészséges gyümölcsöt mentünk meg és a termést biztosítjuk a jövő évi rovarkár ellen. Erről mindenki, aki a két egymásra következő jó gyümölcszüret közül a másodikat megfigyelte, meggyőződhetett. Ha az első züret még normálisan kerül a kamrába, a második már a hasznavehetés ideje előtt pondrósan a földre került. Amellett a nagy, szinte megbecsülhetetlen haszon mellett, amelyet

a tyúk a gyümölcsös tulajdonosának ily módon közvetve hoz, még az a közvetlen haszon is adódik, hogy a tyúk szorgalmasan rak szép tojásokat és könnyen nevel fel új nemzedéket.

VEGYESEK

A főzelékes kert helyes gondozása. A helyes gondozáshoz tartozik: a célszerű trágyázás, helyes ásás vagy szántás, egyenletes bevetés, gondos ültetés. A célszerű trágyázás a főzeléktermesztésnél főszerepet játszik, mert majdnem minden főzelék dús táplálást igényel. A helyes trágyázás az ágyakban való váltakozó ültetéssel adódik; mert valamint a mezőn, úgy a kert ágyakban sem szabad mindig egy és ugyanazt a növényt termesztetni. Minden növény egyoldalulag használja ki a talajt és így váltakozó ültetéssel és helyes trágyázással a talajt alkalmas állapotban tarthatjuk. A helyes ásás vagy szántás alatt azt értjük, hogy jó mélyen kell végezni; minél mélyebb, annál jobb. Ezt az ásóval való átforgatással jobban érhetjük el, mint ekével, azért az ásásnak adjunk előnyt a kertben. Az ásással egyidejűleg teljesen elaprózzuk a göröngyöket és a földet a trágyával összekeverjük. Harmadszor az egyenletes vetés. Ne legyen túlerős, használjunk mindenekelőtt jó, erőteljes magot, ha lehet önnevelte főzelékről; amilyen a vetőmag, olyan a termés. Végül a gondos ültetés; egyenesen a kert zsinór után ültessünk és helyes távolságban, hogy minden növénynek teljes kifejlődéséhez szükséges tér rendelkezésre álljon. A gondos ültetéshez tartozik azonban mindenekelőtt jó ültető növény is; önneveltek előnyben részesítendőek és kéznél vannak, amikor rájuk szükség van. Ha eddig minden rendben van, következik a rendetlenség, azaz a gaz. Ha ezt a kellő időben és alaposan irtjuk, később sok munkát, fáradságot és bosszúságot takarítunk meg magunknak. A talaj helyes lazítására a gaz irtásánál figyelemmel kell lenni. Különösen ügyeljünk arra, hogy az ágyakon kívül, a sarkokban és az utak mellett ne érjen ki a dudva. Ha az ágyak még oly tiszták is, mihelyt a dudva kiérhet a kertben, sohasem maradnak tiszták ágyaink.

Rozsdás eke-kések és vasak igen kellemetlenné tehetik a szántást, kivált agyagos talajon. A rozsdás felületekre t. i. erősen és folytonosan reátapad a talaj s ez akadályozza az egyenletes mélységbe való szántást, de nehezíti a munkát is és időpocsékolással is jár. Egy német lap biztos szernek mondja ez ellen azt, hogy kenjük be közvetlenül a használatba vétel előtt a rozsdás eke vasrészeit karbolineummal. E szer lemarja a rozsdát s a kések és hanthányó részek tükörsimává lesznek már a talajbavágás első pillanataiban.

Előfizetési felhívás!

Május hó elsején új előfizetést nyitottunk a **Független Ujság**-ra.

A „Független Ujság“ tizennégy esztendő óta a magyar népnek,

a földművelő- és kisiparos-osztálynak

őszinte barátja, jóakarója, tanácsadója.

Hetenként beszámol az olvasónak mindarról, ami az édes hazában és kint a nagy világban történik.

A gazdasági haladásnak, a szövetkezeti mozgalmaknak, a kisemberek boldogulásának

a „Független Ujság“

az egyedüli ujságja és szóvivője a magyar sajtóban.

Amellett, hogy a **Független Ujság** tájékoztatja a gazdát, kisiparost mindarról, ami őt érdekli; „Mulattató“ rovatában elbeszéléseket, költeményeket, ismeretterjesztő olvasmányokat közöl hétről-hétre.

Küzd a magyar nemzet gazdasági jóléteért, fölkarol minden mozgalmat, amely a magyar nép megerősödésére irányul.

Programmunk „a magyar nemzeti politika elérése, a gazdasági gyarapodás, ebben a kisemberek érdekeinek megvédése“.

Ennek a mi programmunknak megvalósítását tegyék lehetővé t. előfizetőink azzal, hogy mint eddig, ezentúl is hiven csoportosuljanak a „Független Ujság“ kibontott zászlója alá.

Egyszóval: a „Független Ujság“ a magyar nép őszinte barátja, tanácsadója, melyet elismert magyar írók szeretettel írnak a magyar nép számára. A „Szövetkezeti és Gazdasági Évkönyv“ című karácsonyi ajándékunkat, amely kiváló írók tollából számos tanulságos és hasznos cikket, képekkel ellátva tartalmaz, mindazok megkapják, kik legalább félévre előfizetőink sorába lépnek.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . 8 korona
Félévre . . . . . 4 „
Negyedévre . . . . 2 „

Minden egyes t. előfizetőnket arra kérjük, hogy ne csak saját maga ujtsa meg előfizetését, de iparkodjék lapunkra lehetőleg még legalább egy új előfizetőt szerezni s a „Független Ujság“-ot tehetségéhez képest terjeszteni. Hazafiúi tisztelettel a

„FÜGGETLEN UJSÁG“
 szerkesztősége és kiadóhivatala
 Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Közteltek)

Felkérjük mindazokat az olvasóinkat, akiknek az előfizetése április végével lejárt, sziveskedjenek azt megújítani, nehogy a lap küldése fennakadást szenvedjen.

• MULATTATÓ •

Apróságok Türr István életéből.

... Majd hoz Kossuth tisztát,
 Türr Pista meg puskát!
 Éljen Garibaldi!

Nem a délibábok hőse, hanem a nemzeti szabadságküzdelmek fölcent bajnoka volt a most már néhai való generális. A fönti népdal zengett róla az elnyomatás szomorú idejében, sőt magyaros mulatság közben bátyám-uramék, akik átszenvedték a mult idők minden keserőségeit, néhanap el-elkurjantják még most is.

Osztrák nézőpontból „szökött katona“ volt Türr Pista mindhalálig s ebbeli minőségében az akasztófától Viktoria angol királynőnek Ferenc Józsefhez intézett levele mentette meg, mikor Türrt Bukarestben sikerült az osztrákoknak kelepcébe csalni. Türr István Ausztriához nem is igyekezett soha közeledni, de nem is volt szüksége reá, mert hazai vérein kívül idegen országok népeinek kegyében, szeretetében olyan része volt, hogy dicsőséget szomjazó osztrák generálist nem teremett és nem fog teremni a Lajthán túl pora, aki csak megközelítse is Türr Pistát, a régi generálist.

***

Türr kalandos hadi vállalkozásainak a netovábbját akkor érte el, midőn III. Napoleon szövetséget kötött Viktor Emánuellel s a háború elkerülhetetlenné vált. Türr ekkor Olaszországban termett s megjelent Cavournál, aki Garibaldihoz küldte. Ekkor kötött frigyét és szoros barátságot a két szabadsághős.

Oldala mellett harcolt Varesenél, Cononál, de San Fermonál és Trepontinál. Az erdélyi hadjáratból jól ismert Urbán csapatai ellen küzdöttek. Treponti bevételénél vakmerő hőstettel bizonyította be hidegvérét és elszántságát. Kezébe ragadta az olasz-magyar légió zászlaját s egy magyar gyalogezred elé vágatott.

— Testvérek — kiáltotta nekik — jöjjetek át, itt harcolnak a szabadságért!

A tisztek sortüzet vezényeltek, a golyók foszlányokká tépték a kezében tartott lobogót. De őt e szörnyű golyózáporban csak egy golyó érte. Ez azonban összeroncsolta a balkarját. Áquiban maradt s olasz ezredesi nyugdíjat kapott.

Világhírre akkor emelkedett, midőn jobbkeze lett Garibaldinak s egyik legnagyobb hőse a híres *marsalai ezernék*.

Garibaldi és Türr ezernegy emberrel május 6-án szálltak hajóra. Viktor Emánuel már jóval előbb tudta indulásukat s nem abból a levélből értesült róla, melyet Garibaldi a hajó fedélzetén írt neki.

Az expedíciót azonban komoly veszély fenyegette. Nem érkezett meg a lőszer. Garibaldi legvitézebb bajtársát, Türr Pistát küldte érte a piemonti parancsnokhoz s ő szerencsésen el is hozta a 150 ezer töltényt.

Garibaldi erre másnap Marsalanál kötött ki s több diadalmas ütközetben véget vetett a régi nápolyi királyságnak. Palermo bevételében, a messinai győzelemben, Nápoly elfoglalásában oroszlánrésze volt Türrnek.

A diadalmas hadjárat után Viktor Emánuel megerősítette őt altábornagyi rangjában s hálából szárnysegédévé nevezte ki. Az ő érdeme volt az, hogy a magyar légió hősei olasz szolgálatba átvétettek. Ekkép lett ott tábornok a nemrég elhalt *Eberhardt* Antal is.

Türr István, a daliás szép férfi, 1861-ben nősült. III. Napoleon unokahugát, Wyse-Bonaparte Adélt, vette el s e szerencsés házassága révén tekintélye s az európai

Itt három zászlóaljot szervezett s a maga légióját is vezette. De itt sem volt szerencséje. A fölkelést elnyomták s ő Svájcba menekült. Onnan Párisba, majd Londonba utazott.

Itt székelt a magyar forradalmi bizottság. Már 1853-ban ismét kardot kötött s a milánói felkelőkhöz csatlakozott. Ez a katonai kalandja megint szerencsétlenül végződött. Elfogták s negyven nap mulva Turinba száműzték. De Türr szomjazta a hadi dicsőséget. Angliába szökött, onnan keletre ment, ahol Sebasztopol körül európai háború folyt.

A porta és Oroszország véres küzdelme volt ez. A

Főiri dolgozószoba.

diplomáciára való befolyása lényegesen emelkedett. Türr úgy Párisban, mint Londonban, Rómában és Konstantinápolyban igen nagy tekintélyben állott. Európai műveltsége, nagy nyelvismeretei, szellemessége, kiváló és puritán egyénisége általános tiszteletet és rokonszenvet biztosított neki.

***

1849. január 19-én néhány magyar bajtársával átszökött Piemontba. Ez volt az Ausztria elleni gyűlölet központja. A piemonti kormány azzal bízta meg, hogy a magyar szökevényekből légiót szervezzen.

Az ifjú tiszt boldog volt. Egy-két győzelmes ütközet s ő délről benyomulhat hazájába. De az olaszoknak nem kedvezett a hadi szerencse, Piemontból menekülnie kellett. Badenbe ment, ahol szintén forradalom ütött ki.

porta elvérzik, ha angol, francia és piemonti sereg nem támogatja. Türr Omer basa mellett akart szolgálatot vállalni. De Ausztria, amely semleges volt, ezt a vágyát is megheiusította.

A magyar forradalmi bizottság legveszedelmesebb ügynökének tartották s a bécsi diplomácia minden követ megmozgatott, hogy ez a nagy ellensége ne harcolhasson az oroszok ellen.

Most már angol szolgálatba lépett s harminc éves korában angol ezredes lett. Hogy a harc színhelyéről szép szerével eltávolíthassák, egy szállító csapat szervezésével bízták meg.

***

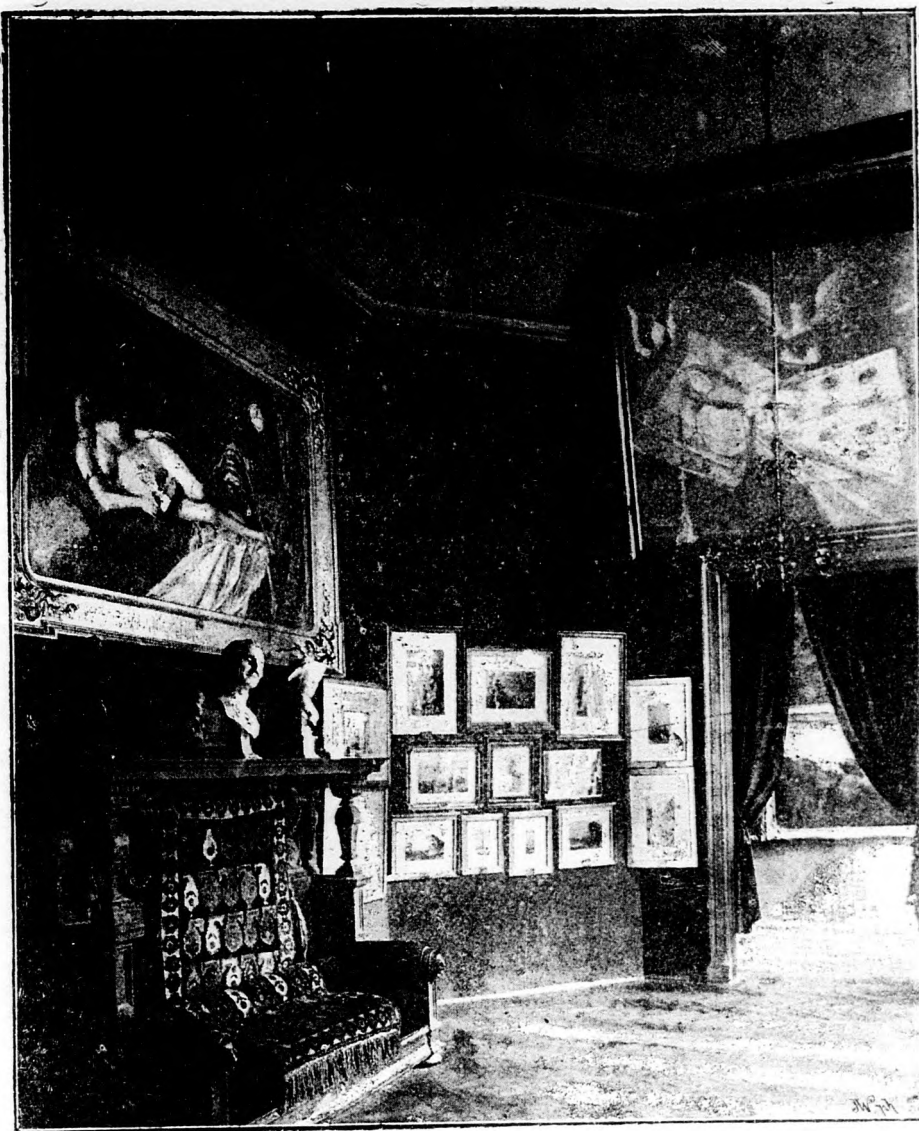
I. Napoleonnak tudvalevőleg hét testvére volt, kor szerint a következők: József, Lucien (a nagy császárnál

hat évvel fiatalabb), Eliza, Lajos, Pauline, Karolin és Jérôme. Lajosnak a fia volt III. Napoleon császár, akinek az egyetlen fia 1879-ben zulu földön elesett. Ma a Bonaparte-családot csak Lucien és Jerome ivadéka képviselik. Luciennek, a nagy császár legidősebb öccsének az első házasságából két leánya, a második házasságából pedig kilenc gyermeke maradt. Lucien második házasságából a második gyermek Laeticia volt, aki Th. Wyse angol diplomatához ment nőül.

tökésítse, „mert nem tudhatni, mi fog történni“. Türr nem fogadta el. Nem akarta III. Napoleon bukását elhinni. Szedán után el is vesztette az évjáradékot.

APRÓSÁGOK.

Ferenc József tűzkeresztsége. Néhány nap mulva lesz hatvan esztendeje, hogy Ferenc József, mint tizen-nyolc esztendőes ifjú, az olaszországi hadjáratban Szanta

Magyar főurak otthona.

Ebből a házasságából születtek: Wyse mérnök (akivel Türr együtt szerezte meg a panamai csatorna építési engedélyét), Mária hercegnő, aki Solms gróf, majd Ratazzi olasz miniszter és végül de Rute diplomata neje lett, a kilencvenes években havi folyóiratot szerkesztett, melyben megírta a budapesti észleleteit is és Adéle hercegnő, akit 1861-ben Türr tábornok vett nőül. E szerint III. Napoleon atyja és Türr tábornokné nagyatya I. Napoleon fivérei voltak. E rokonsági kötelék folytán III. Napoleon Türr nejének évjáradékot is fizetett. 1869-ben III. Napoleon látta, hogy a trónja inog; azt az ajánlatot tette Türrnek, hogy az évjáradékot

Luciánál átesett a tűzkeresztségen. Az osztrák uralmat nyögő olasz tartományokban magasan lobogott már a forradalom lángja, s az olaszok meggyűlölve az osztrák katonai uralmat, elszántan fogtak fegyvert, hogy megszabaduljanak tőle. Különösen a művészi múltú városok lázongtak, a melyek fájdalmas szívvel látták, hogyan hurcolják el a császáriak az olasz festő- és szobrászművészet világraszóló alkotásait, hogy a bécsi gyűjteményeket gazdagítsák. Május elején Verona kapujánál állt Radetzky hadserege. Megfogyva, elgyöngülten ért ide, pedig kemény ütközet várt rá. Ha nem is árulta el senkinek, mégis igaz, hogy aggódott, s aggodalmát

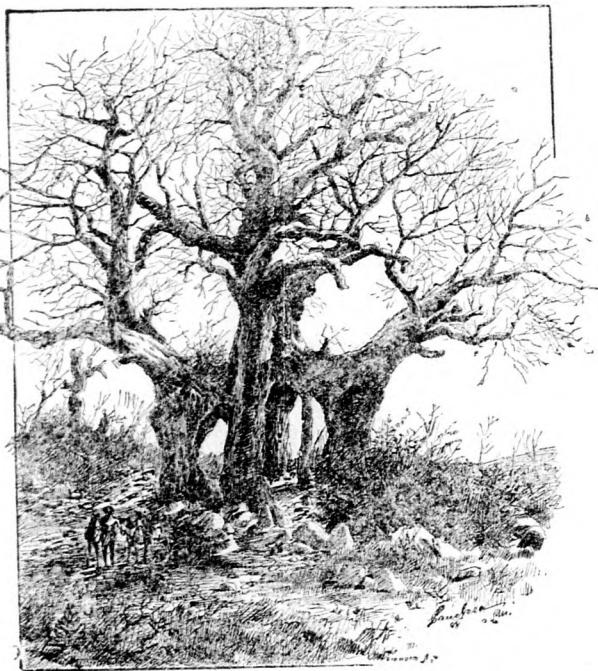
fokozta az is, hogy Ferenc József trónörökös is megjelent a táborban, nagybátyjával, Albrecht herceggel. Mikor Ferenc József jelentkezett Radetzky-nél, a szigorú katona nem fogadta örömmel.

— Császári fenség, kérdezte gondba borult ábrázattal, mit keres itt? Az ön jelenléte alkalmatlan nekem. Ha baj éri, micsoda felelősség nehezedik rám! Ha a fogságba kerül, oda van minden siker, amit katonáimmal esetleg elérek.

Ferenc József meglepetten, de nyugodtan felelt:

— Tábornagy úr, meglehet, hogy meggondolatlanság volt engem ide küldeni. De ha már itt vagyok, becsületesen tiltja, hogy dolgom elvégzése nélkül visszaterjek.

A trónörökös a Ferdinánd nevét viselő első számú huszárezredbe állt be és május hatodikán, sűrű golyó-

Majomkenyérfa Meheteb vidékén.

záporban, ezer veszedelemben vett részt a nagyon heves szanta-luciai ütközetben. Az ütközet a császári csapatok győzelmével végződött. Abban a jelentésben, amelyet Radetzky a hadügyminisztériumnak küldött, elmondja, hogyan viselkedett az ütközetben a trónörökös:

— Különös örömet szerez nekem, írja a hadvezér, hogy jelenthetem: Ferenc József ő császári fensége többször volt igen sűrű golyózáporban és a legnagyobb nyugalommal és hidegvérűséggel viselkedett. Magam is tanúja voltam, hogy amikor egy ágyúgolyó a közelében lecsapott, a legcsekélyebb fölindulást sem árulta el.

A föld lakossága. Az Egyesült-Államok statisztikai hivatalának legutóbbi jelentése szerint földünkön 1563 millió ember él. Harmadrészüket, vagyis 558.862,000 keresztény. Általában vallás szerint az emberiség így oszlik meg: 272.538,000 római katolikus, 166.066,000 protestáns, 120.157,000 görögkatolikus, 216.630,000 mohamedán, 137.935,000 Buddha vallású, 209.659,000 hindú, 231,816 Konfucius követője, 249.000,000 szintoista, 157 millió fetis-imádó és 11.222,000 zsidó.

Tegetthoff kürtöseinek a halála. Tetschenben néhány nappal ezelőtt meghalt egy Jirasek nevű asztalos, aki annak idején résztvett a helgolandi és lisszai tengeri ütközetekben. Jirasek Tegetthoff ellentengernagy zászlóshajójának, a Schwarzenberg korvettának volt a kürtöse s a helgolandi ütközetben a lisszai hős oda kiáltotta neki:

— Kürtös jelt a támadásra!

Ekkor sülyesztették el a Danneborgot. Tegetthoff külön parancsára Jirasek a lisszai ütközetben is résztvett. Később még egyszer alkalma nyílt egy történelmi nevezetességű eseménynél résztvenni. Jirasek ugyanis szintén egyike volt azoknak a tengerészeknek, akik a szerencsétlen véget ért Miksa császár holttestét Mexikóban átvették és hajójukon Ausztriába vitték.

KÉPEINKHEZ.

A magyar főurak otthonából. Több szép képet közöltünk már, melyek a magyar főurak otthonát ábrázolták. A mai két képünkön egy dolgozó szobát és egy képtártermet ábrázol.

Majomkenyérfa Meheteb vidékén. Hatalmas méretű öregfa ez, melynek csodájára messze vidékek utasai eljárnak. Azt állítják, hogy a mehetebi majomkenyérfa egyik legöregebb fája Ausztráliának.

A „Független Ujság“-ra fizessünk elő mielőbb, hogy a lap szétküldésében akadály ne legyen.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. április 30.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműk: marhahus 1'24—1'40 K., helybeli borjúhús 1'08—1'24 K., sertésus 1'44—1'46 K., szalonna füstölt 1'28—1'40 K., szalonna, olvasztani való 1'20—1'30 K., hárj 1'36—1'40 K., sertészsir 1'40—1'44 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1'40—1'60 K., hazai sonka 1'80—2'—K. szalámi 3'20—3'60 K.

Baromfifélék: —. —. —. —. —. K., rántani való csirke 1'60—3'20 K., sütni való csirke 3'20—4'—K., kacsza, hizott 14'—20'—K., lud. hizott 14'—20'—K., pulyka, hizott —'—'—'—'—K. páronkint. Vágott hizott liba 1'30—1'50 K., vágott hizott kappan, kacsza és pulyka 1'20—1'60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők). Buza 22'70—23'10 K. Rózsa 19'40 K-tól —'—'—K-ig. Árpa 14'20 K-tól 13'—K-ig, jobb minőségű K-tól —K-ig. Zab 14'60—15'50 K. Tengeri 13'—13'60 K.

Teavaj: (centrifugált) 2'80—3'10 K., főzővaj 1'80—2'20 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 30—40 fillér.

Tojás: bácskai 77'—78'—K., erdélyi apróbb áru —'—'—'—K. ládánként (1440 db). Apadt —'—K., meszes —'—K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 4'60—6'—K., rózsás új 5'—6'—K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt —'—'—'—K., mm.ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7
K.	33.20	32'80	32'40	32'—	31.60	30'80	29'60	28'80

Takarmányvásár. Réti széna 7'—8'40, muhar 8'80—9'60 zsup-szalma 6'—6'40, alomszalma 4'—4'80.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“ szerkesztésére felügyel:
Rubinek Gyula,
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

ÓRIÁSI PEKINGI KACSAés aransárga Orpingtonyuk tenyésztőjás
rendelhető**Fedák Istvánnál** Keczerpálvágásán
Sárosmegye.

■■■■■■■■ Árjegyzék ingyen. ■■■■■■■■

 A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja a „FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatala, BUDAPEST, IX. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 25. SZÁM.

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

Munkácsy-féle szabad. és a nm. földművelés-ügyi ministerium által 600 koronás első díjjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

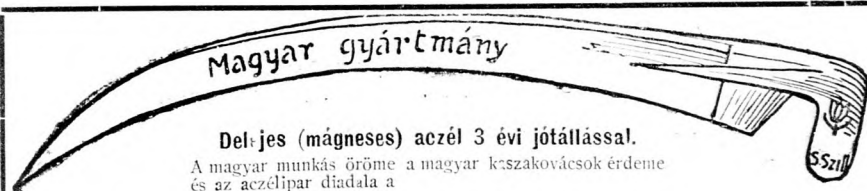
Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája

Budapest, V., Lipót-körut 7. sz.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban

Budapest, Üllői-ut 25.

Del-jes (mágneses) aczél 3 évi jótállással.

A magyar munkás öröme a magyar kaszakovácsok érdeme és az aczélipar diadala a

„Tulipán“ védjegyű kasza.

a kerek nagy világon. — Tegyük egy próbarendelést és adjuk kézzel-kézre ezen értékes szerszámot, melyben minden kaszának gyönyörűsége telik. Végre egy tökéletes, a legkényesebb igénynek is megfelelő kasza! A „Tulipán“-jegyű kaszával napokig lehet egyszeri ka'apálással kaszálni. Naponkint 2—3-szori fenés elegendő Minden „Tulipán“-jegyű kaszáért jótállás vállaltatik s meg nem felelő díjmentesen lesz új kaszával kicserélve. A „Tulipán“-jegyű kasza kipróbálva, kikalapálva lesz elszállítva! — A „Tulipán“-kasza táblája vékony, repke, könnyű, a háta erős és az orma rendes kaszás ember kezéhez van állítva, nem kell kovácskézre adni, munkára kész! Árjegyzéket ezen hírneves kaszákrol ingyen és bérmentve küld: **Sohr „Tulipán“-kasza szállítási telepe Somogy-Szill 85.**

Mindenki kérjen árjegyzéket egy levelezőlapon

Öntözd a virágot, mert elszárad,
Védd a magyar ipart, majd feltámad!

Pártoljuk és terjeszszük hazánk iparát!

Kühne E. hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyára :: Mosonban

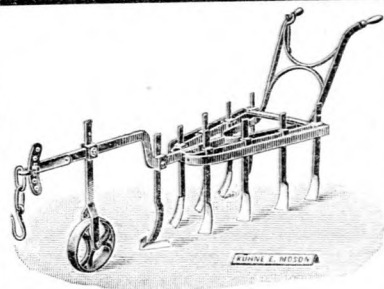
elismert gondos kivitelben szállit:
mindennemű egysoros kapálóeszközöket,

Columbia kultivátorokat, Herrmann-kapálókat,
 Laass-rendszerű többsoros kapológépeket,
 Burgonyamivelőgépeket, Szénagereblyéket,
„Osborne“ kévekötő- és marok-
rakó arató- és fűkaszáló-gépeket.

Főraktár: _____
Budapest, VI., Váci-körut 57/a.

Fiókraktárak: _____
Debreczen és Temesvár.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti
gyapju-aukcziókra

melyek idei első sorozata folyó évi július hó 15-én
veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat
Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-
küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes
díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban ré-
szesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű fel-
világosítással szolgál:

**Magyar Általános
Hitelbank**

Áruosztály — Gyapjuárverések
Nádor-utca 12. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb.
utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithogra-
fiailag legszebben, legolesőbban sokszorosíttatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölköznek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítási alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	---	1.970.340.— kor.
Tartalékok	---	764.760.18 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg	90.349.— kor.
1902. évi fölösleg	59.782.28 kor.
1903. évi fölösleg	109.331.73 kor.
1904. évi fölösleg	72.438.28 kor.
1905. évi fölösleg	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	59.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az
ember életére, különféle módokon szerinti.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek
és az 1901. évi tiszteletdíj 61 egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva
volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi tiszteletdíj közgyűlési határozattal tartalékba he-
lyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatéri-
tést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3%-os
díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak,
kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.
Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők
közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban
készséggel szolgál az igazgatóság.

Magyar királyi földmívelésügyi miniszter.

39,739. szám.

Fenyőtutajfa-eladás

(1000 és 500 köbméteres részletekben).

Alkutatárgyalás.

A bustyaházai m. kir. erdőhivatal irodájában
1908. évi május hó 12-én délelőtt 10 órakor a
felsőszinevéri m. kir. erdőgondnokságból származó
és az 1908. év folyamán a bustyaházai rakpartokra
letutajozandó mintegy 24,000 m³. fenyőhaszon-
fából 8000 m³. mult évi famaradványnak két rész-
letben, az új fából 11,000 m³-nek egyezer, 5000
m³-nek 500 köbméteres részletekben való eladása
ezéjéből zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával kap-
csolatos nyilvános szóbeli **alkutatárgyalás** fog
tartatni.

Az alkutatárgyalási és szerződési feltételek a
m. kir. földmívelésügyi miniszterium erdőzeti osz-
tályában, a máramaroszigeti m. kir. erdőigazga-
tóságnál a bustyaházai m. kir. erdőhivatalnál és
az összes gazdasági egyesületeknél a hivatalos
órák alatt megtekinthetők.

Az írásbeli ajánlatokhoz használandó űrlap és
boríték a bustyaházai m. kir. erdőhivatalnál a
jelentkezőknek díjtalanul adatik ki.

Magyar királyi földmívelésügyi miniszter.

**Alfa-Separator
Részv.-Társaság**

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. 27

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintájú Alfa-
Separator a jelenkor legtökéletesebb
főlözőgépei. Nagy és kiváló munkabírás
mellett bámulatos könnyen járnak.

**Több mint 500,000 Alfa Laval
Separator az egész világon.**